

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ
แห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

Causal Factors Influencing to Life and Occupation Skill Responsibility
in the 21st Century of Level 2 Student in Remote Highland Area
School of Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2

(Received: January 4, 2020; Revised: March 31, 2020; Accepted: May 26, 2020)

ศิริยา อภัยสุรสิทธิ์* อนันต์ แก้วตาดีบ²

Siriya Apaisurasit Anan Kaewtatip

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยเชิงสาเหตุเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของปัจจัยเชิงสาเหตุของโมเดลที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม อิทธิพลรวมต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยด้านความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทาง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าเฉลี่ย 3.81 (S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ย 3.75 (S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ย 3.73 (S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

* e-mail: siriya.ap0903@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

2. โมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 2.83$, GFI = 1.00, AGFI = 0.99, RMR = 0.0044, RMSEA = 0.00 รวมทั้งกราฟ Q-plot มีความชันกว่าเส้นทแยงมุม และเมื่อพิจารณาค่า R² ตัวแปรความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ มีค่าเท่ากับ 0.93 ตัวแปรในโมเดลอธิบายถึงความแปรปรวนของความรับผิดชอบด้านทักษะชีวิตและอาชีพได้ร้อยละ 93.00

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมและมีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ, ความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ทักษะศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the causal factors level about life and occupation skill responsibility in the 21st century, 2) to examine the goodness of fit of the model to the empirical data, and 3) to study the direct effect, indirect effect, and total effect of causal factors contribute to life and occupation skill responsibility in the 21st century of level 2 student in remote highland area school of Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. The research sample consisted of 400 students who studying in level 2 of academic year 2018 in remote highland area school. The samples were collected by stratified random sampling method. The research instrument was a questionnaire which asking about the causal factors influencing to life and occupation skill responsibility in the 21st century consisted of 4 aspects; life and occupation skill responsibility, motivation for achievement, student and teacher relation, and student's relationship. Data analyzed by using arithmetic mean, standard deviation and, path analysis.

The results of the research are as follows:

1. The factors having maximum mean to life and occupation skill responsibility was relation of student and teacher aspect the meaning of 4.26 (S.D. = 0.90) was at a high level, next is the motivation for achievement factor with the meaning of 3.75 (S.D. = 0.66) was at a high level when considering to the lowest mean factors was student's relationship aspect the meaning of 3.73 (S.D. = 0.73) was at a high level.

2. The structural equation model was in harmony with the empirical data. The model indicated that the Chi-square test (χ^2) was 2.83, GFI = 1.00, AGFI = 0.99, RMR = 0.0044, RMSEA = 0.00. When considering to R² of life and occupation skill responsibility was

at a value of 0.93 the variables in the model was affecting explaining variance life and occupation skill responsibility at 93.00%.

3. The variable having maximum total effect and direct effect to life and occupation skill responsibility was motivation for achievement factor and the variable having maximum indirect effect was relation of student and teacher aspect.

Keywords: Causal factors, Life and occupation skill responsibility, 21st Century skill

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 มีความท้าทายต่าง ๆ มากมายของบริบทโลกและบริบทการพัฒนาภายในประเทศ ไม่ว่าจะทางด้านการเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี หรือสิ่งแวดล้อม คนไทยในอนาคตอีก 20 ปี จะเผชิญกับความท้าทายในการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากปัจจุบัน การจะสามารถเตรียมคนไทยให้มีศักยภาพในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาคนโดยมีเป้าหมายอย่างชัดเจนว่า ในอนาคตอีก 20 ปี คนไทยควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างไร ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ค่านิยม หรือเจตคติและความประพฤติที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างมีคุณภาพ รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาประเทศในภาพรวม (เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว, 2560 : 35)

เมื่อห้วงเวลาของศตวรรษที่ 21 คืบคลานเข้ามานับกว่าทศวรรษแล้ว สังคมโลกเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการบริหารจัดการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น สำหรับผู้ใหญ่โดยทั่วไปได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านของบริบททางสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้นเช่นเดียวกับเด็กที่เป็นทั้งผลพวงและเป็นโจทย์สำคัญของสังคมว่าจะมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตั้งแต่วัยเด็กให้มีพื้นฐานที่ดี มีความมั่นคง และสามารถเติบโตอย่างมีคุณภาพในอนาคตได้อย่างไร จากความจำเป็นในการพัฒนามนุษย์ให้เข้ากับสังคมยุคใหม่ ทำให้มีการสรุปออกมาว่าสมรรถนะหรือทักษะที่มนุษย์ยุคใหม่ต้องมี คือ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st-Century Skill) ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะ 4 ประการ คือ การมีความรู้ในวิชาหลัก ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงความรู้รอบตัวอื่น ๆ ด้วย การมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ การมีทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมใหม่ที่เกี่ยวข้องกับทักษะแห่งความร่วมมือ และการมีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี แม้ว่าจะมีทักษะที่จำเป็นเพียง 4 ประการ แต่ทั้งหมดล้วนแล้วแต่เป็นทักษะที่ต้องได้รับการพัฒนาในระยะยาว ซึ่งแปลว่าจะต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กซึ่งเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ (มนทกานต์ รอดคล้าย, 2560 : 46)

วิจารณ์ พานิช (2555 : 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่า สาระนั้นมีความสำคัญแต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content หรือ Subject Matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของนักเรียน โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของ

ตนเองได้ สารระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วยภาษาแม่และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความ เข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

1. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลก การทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ 1) ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่าง มีวิจรรย์ญาณและการแก้ปัญหา และการสื่อสารและการร่วมมือ 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และ เทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึง ต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัย ความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี 3) ทักษะ ด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จนักเรียนจะต้องพัฒนา ทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะ สังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility) ซึ่งในทักษะชีวิตและอาชีพแห่ง ศตวรรษที่ 21 ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบไว้ 3 ประเภท คือ 1) รับผิดชอบต่อตนเอง 2) รับผิดชอบต่อ การทำงาน ประสานสอดคล้องกันในทีม และ 3) ความร่วมมือกันในทีมเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ร่วมกัน

เด็กยุคใหม่ควรมีทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีความรอบรู้ไม่แต่เฉพาะในตำราเท่านั้น ท่ามกลาง การถาโถมเข้ามาของข้อมูลข่าวสารที่มีอย่างมากมาย เราจะทำอย่างไรให้เด็กมีทักษะชีวิต สามารถคิด วิเคราะห์ และมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสม สิ่งที่จะควบคุมให้พฤติกรรมดี ๆ เกิดขึ้นได้ นั่นก็คือ จริยธรรม นั่นเอง ดังนั้นประเด็น จริยธรรมน่าจะเป็นประเด็นหนึ่งในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องให้ความสำคัญ ไม่ว่าจะครูจะ ออกแบบการสอนอย่างไร แต่ต้องไม่ลืมว่าจะสอนอย่างไรให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม (ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ, 2555 : 57)

การปลูกฝังในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ของสังคมไทยควรเริ่มต้นปลูกฝังที่เยาวชนของชาติให้รู้จัก ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม โดยการปลูกฝังเริ่มตั้งแต่สถาบันครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจน ประเทศชาติ ซึ่งหน่วยงานที่มีความสำคัญมากที่สุดในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม แนวคิด และ แนวปฏิบัติที่เหมาะสมให้แก่เยาวชน ก็คือ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่เยาวชนได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ ในการดำรงชีวิตประจำวันอยู่ในสถานที่แห่งนี้ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะการเรียนรู้และการปลูกฝังในเรื่องของ ความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น เริ่มจากการรู้จักหน้าที่ของตนเอง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีจิตสาธารณะบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม ประเทศชาติ (ฉันทนา รัตนพลแสน, 2551 : 22)

โครงการกองทุนการศึกษา เป็นโครงการสุดท้ายในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชการที่ 9 เริ่มดำเนินงานสนองพระราชดำริ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2555 “ให้สถานศึกษาสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง” มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่สถานศึกษาในถิ่นทุรกันดาร ทั้งสายสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยในข้อ 3 ของการดำเนินงาน คือ ด้านโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม โดยการขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้งโรงเรียน สอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ (สรุปรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับเขตตรวจราชการที่ 5, <https://drive.google.com/file/d/1QaCNOkh7wCvn3NUbdifliseOIQrbgbz/view>, 2562)

ด้วยเหตุดังกล่าวคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบจึงเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติได้ จึงควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์โดยนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 เป็นเด็กที่อยู่ในวัยที่เหมาะสมแก่การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และควรปลูกฝังจริยธรรมรองจากครอบครัว (ณัฐธัญญา ศรีพิมลปภาณี, 2551 : 2; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, 2524 : 5) เด็กในวัยนี้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ มีการคิดก่อนปฏิบัติกรตามคำสั่ง พัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้นตามประสบการณ์ทางสังคม คลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก เริ่มมีความคิดเป็นของตนเองมากขึ้น (ลภัสรินทร์ รัตนบุรี, 2557 : 7; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิณ, 2524 : 117) ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังและพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เนื่องจากการวิเคราะห์เส้นทางจะเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรทั้งหมดพร้อม ๆ กัน สอดคล้องกับปรากฏการณ์ของความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีความซับซ้อนที่ต้องอาศัยการแสดงความเชื่อมโยงที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของตัวแปร โดยการวิเคราะห์เส้นทางสามารถระบุทั้งอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม และการทดสอบตัวแปรดังกล่าวได้ใกล้เคียงปรากฏการณ์จริงมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกการวิเคราะห์เส้นทาง ที่เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายที่หาคำตอบของการวิจัยที่ต้องการทราบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยเชิงสาเหตุเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ของโมเดลที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทั้งทางตรง ทางอ้อม และอิทธิพลรวม ต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
2. ทำให้ทราบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุตัวใดบ้างที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
3. เป็นแนวทางให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขความรับผิดชอบของนักเรียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรสร้างเสริมให้มีขึ้นกับเด็กและเยาวชนไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีการรับรู้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 มีดังนี้
 - 2.1 ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

2.2 ปัจจัยสัมพันธ์สภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.3 ปัจจัยสัมพันธ์สภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 3 อำเภอ จำนวน 44 โรงเรียน นักเรียนจำนวน 2,401 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และมีตัวแปรตาม จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ ความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรแฝงภายนอก ได้แก่

1.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ตัวแปรสังเกตได้ คือ การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน

1.1.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ตัวแปรสังเกตได้ คือ การให้ความช่วยเหลือและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความห่วงใยและไว้วางใจกัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันให้เกิดความสำเร็จในการเรียนด้วยความเต็มใจ

1.2 ตัวแปรแฝงภายใน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความกระตือรือร้น การวางแผนในการทำงาน ความทะเยอทะยาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

ตัวแปรแฝงภายใน คือ ความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ วัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ การรับผิดชอบต่อตนเอง และการรับผิดชอบการทำงานประสานสอดคล้องกันในสมาชิก

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำนวน 400 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) คือ มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนจำนวนประชากรของแต่ละอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) มีข้อความ 2 ข้อ ได้แก่ เพศ และระดับชั้นที่เรียน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะชีวิตและอาชีพ จำนวนทั้งสิ้น 44 ข้อ ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 10 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษา นิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัด

3. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการจากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนนิยามตามลักษณะที่ต้องการวัด และจัดทำผังการออกข้อคำถาม

4. เขียนข้อคำถามของแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามปฏิบัติการ

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเองทุกชุดให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบการใช้ภาษาและความครอบคลุมของเนื้อหาตามนิยามปฏิบัติการของตัวแปร แล้วนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence : IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณา ค่า IOC ที่คำนวณได้โดยใช้เกณฑ์ IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ ซึ่งผลการพิจารณาพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 ทุกข้อ ซึ่งถือว่าทุกข้อผ่านเกณฑ์การคัดเลือก

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 30 คน แล้วนำมาดำเนินการเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

การหาค่าอำนาจจำแนก มีการวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามรายข้อกับคะแนนรวมของแบบวัดแต่ละด้าน (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ผลการพิจารณา พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.349 ถึง 0.855 เมื่อแยกเป็นตอนพบว่า

ตอนที่ 1 ความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ จำนวน 9 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.499 ถึง 0.781

ตอนที่ 2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 13 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.349 ถึง 0.789

ตอนที่ 3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จำนวน 12 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.432 ถึง 0.758

ตอนที่ 4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 10 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.595 ถึง 0.855

ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่พิจารณาคัดเลือกไว้มาวิเคราะห์ซ้ำเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.878 ถึง 0.933 เมื่อแยกเป็นตอนพบว่า

ตอนที่ 1 ความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ความเชื่อมั่นรายฉบับ เท่ากับ 0.878

ตอนที่ 2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่อมั่นรายฉบับ เท่ากับ 0.889

ตอนที่ 3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ความเชื่อมั่นรายฉบับ เท่ากับ 0.933

ตอนที่ 4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ความเชื่อมั่นรายฉบับ เท่ากับ 0.915

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ยื่นต่อผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการดำเนินการเก็บข้อมูล

3. จัดเตรียมแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง เมื่อถึงกำหนดเวลาที่นัดหมายกับโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อทำการชี้แจงให้นักเรียนทำแบบสอบถาม ด้วยความเข้าใจ

4. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผู้วิจัยตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา หลังจากนั้นคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
5. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
6. ทำการลงรหัสและนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานและรายงานผลการวิจัยต่อไป

การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน และใช้โปรแกรม LISREL ในการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติ

1.1 คำนวณสัมประสิทธิ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

1.2 คำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis)

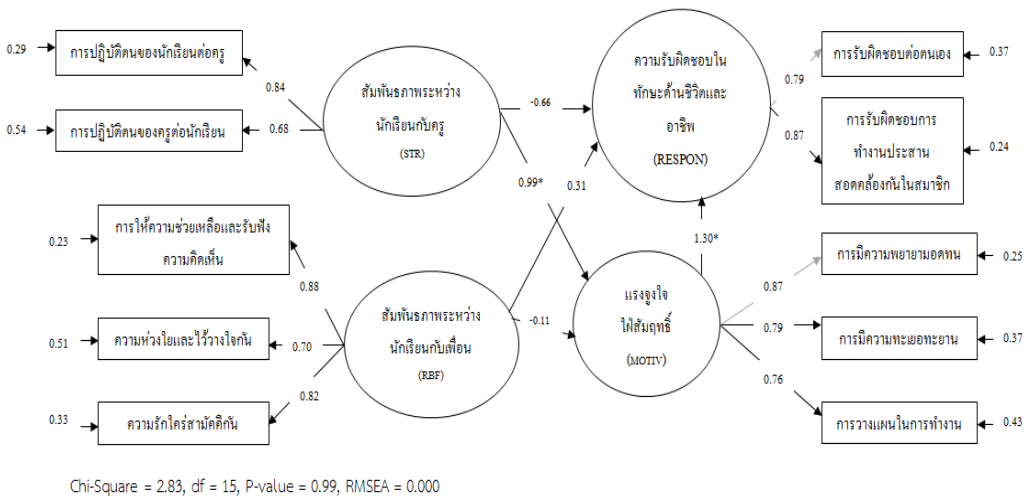
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบ โดยใช้โปรแกรม LISREL ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความรับผิดชอบที่พิจารณาจากปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates หรือ ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลอิสระตามสมมติฐานที่กำหนดและมีความสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยเชิงสาเหตุเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าเฉลี่ย 3.81 (S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ย 3.75 (S.D. = 0.66) อยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าเฉลี่ย 3.73 (S.D. = 0.73) อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า เมื่อปรับโมเดลแล้วปรากฏว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 2.83$ df = 15) ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา แสดงว่า โมเดลสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลทฤษฎีสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าดัชนีชี้วัดระดับความสอดคล้อง (Goodness-of-Fit Index : GFI = 1.00) มีค่าเท่ากับ 1 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness-of-Fit Index : AGFI = 0.99) มีค่าเข้าใกล้ 1 รวมทั้งดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Squared Residual : RMR = 0.0044) (RMSEA = 0.00) มีค่าไม่เกิน 0.05 รวมทั้งกราฟ Q-plot มีความชันกว่าเส้นทแยงมุม แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาค่า R2 มีค่าเท่ากับ 0.93 แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลอธิบายความแปรปรวนความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพได้ร้อยละ 93 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ แห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 หลังการปรับโมเดล

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลรวม อิทธิพลทางตรง และอิทธิพลทางอ้อม ที่มีผลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมสูงสุดในโมเดลที่มีต่อตัวแปรความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ คือ อิทธิพลรวมอันเนื่องมาจากตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (MOTIV) รองลงมา คือ ตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (STR) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงสูงสุดในโมเดลที่มีความแปรปรวนต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ คือ ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดในโมเดลที่มีความแปรปรวนต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ คือ ตัวแปรสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดและผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

ตัวแปรเหตุ	R ²	สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครู (STR)			สัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (RBF)			แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		
		TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE
ตัวแปรผล										
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	0.81	0.99*	0.99*	-	-0.11	-0.11	-	-	-	-
ความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ	0.93	0.63*	-0.66	1.28*	0.18	0.31	-0.14	1.30*	1.30*	-

Chi-Square = 2.83, $p = 0.99$, $df = 15$, $GFI = 1.00$, $RMR = 0.0044$

ค่าสถิติ * $p < .05$

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัยโดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และปัจจัยด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครู อภิปรายผลการศึกษาดังนี้

1. ตัวแปรด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในทิศทางที่เป็นบวก แสดงว่านักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพสูง โดยวัดได้จากการมีความพยายามอดทน การมีความทะเยอทะยาน และการวางแผนในการทำงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จและนำตัวเองไปสู่จุดมุ่งหมายที่ดีตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ดังนั้นจึงต้องมีความพยายามอดทนในการทำงานให้สำเร็จถึงแม้จะพบเจออุปสรรคใด ๆ ก็ตาม มีความทะเยอทะยาน มุ่งมั่น และปรับปรุงตนเองอยู่เสมอเพื่อที่จะนำตัวเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การทำงานทุกอย่างจึงต้องมีการเตรียมการ มีการวางแผนอย่างรอบคอบเป็นอย่างดี แล้วจึงจะตัดสินใจลงมือทำเพื่อให้งานออกมามีผลสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามแผน ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นผลทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพสูงตามไปด้วย ดังที่ พูนสุข รื่นปาน (2553 : 26) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง คือ เป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยาน ต้องการชัยชนะ เป็นผู้ยอมรับความผิดพลาดและพร้อมที่จะปรับปรุง มีความกระตือรือร้น มีความเพียรพยายาม มานะ อดทนต่อกิจกรรม

ที่ยากทั้งปวง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่องาน และรู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ ชณิดา โคลงชัย (2554 : 53) กล่าวถึงลักษณะของคนที่มีความตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ เป็นผู้ที่มีความทะเยอทะยาน กระตือรือร้น มีความพยายามสูง มีการวางแผนในการทำงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และปรับปรุงตนเองพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นเสมอ จากการศึกษาของ อังคณา ธิรศิลาเวทย์ (2548 : 66) ได้ศึกษาจิตลักษณะและปัจจัยทางสังคมที่สัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบต่อการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และตัวแปรพยากรณ์ที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อการเรียนคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2. ตัวแปรสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดและมีอิทธิพลรวมสูง รองมาจากตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในทิศทางที่เป็นบวก โดยส่งผ่านตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเป็นตัวแปรที่มีระดับปัจจัยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ครูเอาใจใส่ รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ให้คำปรึกษาทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องส่วนตัว เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นกันเองกับนักเรียน จะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู มีความมุ่งมั่น ขยัน มีความทะเยอทะยาน และต้องการที่จะประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ส่งผลให้นักเรียน มีความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ ฝัลย์สุพันธ์พัชร มุ่งไผ่ดี (2553 : 59) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ มาริสาวรรตรุจิวงศ์ (2549 : 76) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียน และ สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภลัย (2547 : 80) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลรวมและอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนั้นผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เช่น การชื่นชมและให้รางวัล เมื่อนักเรียนทำงานประสบความสำเร็จ มองว่าความสำเร็จที่เกิดขึ้นเกิดจากความสามารถของนักเรียน สอนให้นักเรียนรู้จักตั้งเป้าหมายในการทำงาน วางแผนการทำงาน พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

และเมื่อมีข้อผิดพลาดให้รู้จักปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ให้ดีขึ้น

2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุดต่อความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนั้นผู้บริหาร ครูผู้สอน ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียนกับครู เช่น การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน จัดช่วงเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะทำให้ครูเข้าใจในตัวนักเรียนมากขึ้น ครูผู้สอนเอาใจใส่นักเรียนจากการพูดคุยปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิด การชมนักเรียนต่อหน้าผู้ปกครองจะให้นักเรียนรู้สึกภูมิใจที่ครูชม และเกิดทัศนคติที่ดีต่อครู ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความรับผิดชอบในทักษะด้านชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในทักษะชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน เช่น ในเขตพื้นที่อื่นของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือในภูมิภาคที่แตกต่างกัน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาศึกษาเปรียบเทียบซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในทักษะชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 มากขึ้น

2. ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณซึ่งเป็นการศึกษาในมุมมองกว้าง ดังนั้นควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพควบคู่กันไปด้วยจะทำให้ได้ข้อมูลอย่างครอบคลุมเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทักษะชีวิตและอาชีพแห่งศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อจะนำไปสู่ผลการวิจัยที่ละเอียดชัดเจนมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติต่อไป

รายการอ้างอิง

ขวัญหญิง ศรีประเสริฐภาพ. (2555). จริยธรรมกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการคุณธรรมความดี*, 1(1), 57.

ฉันทนา รัตนพลแสน. (2551). ความรับผิดชอบสำคัญอย่างไร. *วารสารวิทยาจารย์*, 107(12), 22.

ชนิดา โคลงชัย. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

ณัฐณิชา ศรีพิมลปानी. (2551). *คู่มือพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2*. (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

เทพกัญญา พรหมขัติแก้ว. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยในอีก 20 ปี ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี. *นิตยสาร สสวท*, 45(204), 35.

- ผลย์สุพันธ์พัชร มุ่งไผ่ดี. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. (การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- พูนสุข รื่นปาน. (2553). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททาสงคราม. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ฉะเชิงเทรา.
- มนทกานต์ รอดคล้าย. (2560). การพัฒนาเด็กและครอบครัวในศตวรรษที่ 21 (*Child and family development in the 21th century*). สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.thungyai2you.com/index.php/2018-06-21-21-15-12/2-uncategorised/9-21-child-and-family-development-in-the-21th-century>
- มาริสา วรรตรุจิวงศ์. (2549). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหอวัง เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- ลักส์รินทร์ รัตนบุรี. (2557). ศึกษาระดับการพัฒนาทางจริยธรรมของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสถาบันราชภัฏกาญจนบุรี นครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี ศูนย์ศึกษานอกสถานที่ตั้ง นครศรีธรรมราช.
- วิจารณ์ พาณิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 (1). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สรุปรายงานผลการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับเขตตรวจราชการที่ 5. (2561). สืบค้นเมื่อ 30 ตุลาคม 2562, จาก <https://drive.google.com/file/d/1QaCNOkh7wCvn3NUbdifliseOIQrbgbz/view>
- สุวรรณทร์ ไรจน์ขจรนภาลัย. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยาสรรค์. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- อังคณา ถิรศิลาเวทย์. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการสยาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

